Naya Patrika, August 12, 2012

चौधरी ग्रुप 'मल्टिनेसनल कम्पनी' बन्दै

यतिखेर चौधरी ग्रुपसँग १२ क्षेत्रका ४० वटा औद्योगिक प्रतिष्ठान छन्, त्यसमा पनि वाइवाइ ब्रान्डको व्यवस्थापकीय सेवा लिन धेरै मुलुकका कम्पनीले अभिरुचि देखाउन थालेका छन्

मुलुककै प्रतिष्ठित औद्योगिक घराना चौधरी ग्रुप यतिखेर वाइवाइ चाउचाउका कारण 'ब्रान्डेड' हुन थालेको छ। यतिखेर चौधरी ग्रुपको चौथो पुस्ता पनि व्यवसायमा आइसकेको छ।

हो, वाइवाइ ब्रान्डको लागि विश्वप्रसिद्ध हुन तीव्र गतिमा दौडिरहेको यस व्यावसायिक घरानाको इतिहास १ सय ३० वर्ष नाघिसकेको चौधरी ग्रुपका प्रबन्ध निर्देशक निर्वाण चौधरीले जानकारी दिए। तर, आधुनिक ढंगले व्यावसायिक प्रतिष्ठानको प्रारूप खडा गर्नमा भने भुरामल चौधरीको योगदान रहेको छ। सन् १९३३ मा भुरामलले जुद्ध सडक (हाल विशाल बजारको अगाडि) बाट सुरु गरेको व्यवसायको विकसित रूप नै अहिलेको चौधरी ग्रुप हो। वास्तवमा भुरामलले निजी क्षेत्रबाट टेक्सटायल कपडाको आयात भारतबाट गरेर व्यवसायको आधुनिक रूप दिइएको हो।

राणाशासक जुद्ध शमशेरले सीमित निजी व्यवसायीलाई यस्तो सुविधा दिएको पाइन्छ। यद्यपि चौधरी ग्रुपको बजार विस्तार गराउनमा भुरामलका छोरा लुनकरण दासको मेहनत र चातुर्य पनि महत्त्वपूर्ण छ। लुनकरण २३ वर्षकै उमेरमा बाबुको व्यवसायको जिम्मेवारी प्राप्त गरेपछि विराटनगरबाट जुटका सामग्री अमेरिका र युरोपसम्म निकासी गरेर व्यवसायलाई नयाँ उचाइमा पुऱ्याउन कामयाब भए। त्यतिखेर जापान र कोरियाबाट 'फेब्रिक्स' का सामान पनि आयात गर्दथ्यो, 'भुरामल लुनकरण र अरुण इम्पेक्स' को नामबाट।' यसपछि नेपाल स्पिनिङ, वेइभिङ एन्ड निटिङ प्रालि, रत्न स्टेनलेस स्टिल र अरुण इम्पोरियमको स्थापना गरिएको पाइन्छ। तर सन् १९७० मा अरुण इम्पेक्स ल्याइएपछि मुलुककै आयातनिर्यात व्यवसायमा यसले बढी चर्चा पाएको मान्ने धेरै छन्।

यतिखेर चौधरी ग्रुपसँग १२ क्षेत्रका ४० वटा औद्योगिक प्रतिष्ठान छन्। त्यसमा पनि वाइवाइ ब्रान्डको व्यवस्थापकीय सेवा लिन धेरै मुलुकका कम्पनीले अभिरुचि देखाउन थालेका छन्। चौधरी ग्रुपको संस्थापक भुरामलले करिब ७० वर्षअघि जग हालेको व्यवसायलाई तेस्रो पुस्ताका विनोद चौधरी, बसन्त चौधरी र अरुण चौधरीले थप उचाइमा पुऱ्याउन आ-आफ्ना ठाउँबाट सहयोग पुऱ्याएका हुन्। प्रबन्ध निर्देशक निर्वाण पनि यसलाई स्वीकार गर्छन्। 'यतिखेर चौधरी ग्रुपको जुन उचाइ छ, त्यसमा तेस्रो पुस्ताको योगदान अविस्मरणीय छ,' उनले भने, 'अब चौथो पुस्ताका रूपमा हामीले पनि केही गर्ने अवस्था आएको छ।'

आधुनिक संरचनामा आएको चौधरी ग्रुप पनि 'मल्टी नेसनल' कम्पनीका रूपमा जाने सोचाइमा भए पनि मुलुकको कानुनी जटिलताले सोचेजस्तो हुन नसकेको बताउँदै आएको छ। प्रबन्ध निर्देशक निर्वाणले भने, 'विदेशको लगानी नेपालमा आउने मात्र नभएर नेपाली ब्रान्ड पनि विदेशमा लैजान सक्नुपर्छ।' उनले जसरी सगरमाथाले नेपालको पहिचान गराउन सकेको छ, त्यसरी नै नेपाली उद्यमीले पनि नेपालको चिनारी विश्वसमुदायमा पुऱ्याउन आवश्यक भएको बताए।

प्रस्तुति : सुभाष न्यौपाने

वाइवाइ भनेको छिटोछिटो

हामीमध्ये अधिकांशले वाइवाई चाउचाउ खाएका छौं। तर, वाइवाइको अर्थ थाहा पाएका छैनौं। वाइवाइ शब्द थाई भाषाबाट आएको हो। थाई भाषामा वाइ भन्नाले 'छिटो' हो। त्यसैले 'वाइवाइ' भन्नाले अंग्रेजीमा 'फास्ट फास्ट' र नेपालीमा 'छिटोछिटो' हो।

करिब २५ वर्षअघि नेपालमा पनि मानिसको व्यस्तता बढ्न थालेपछि नुडल्स उत्पादन गर्न धेरै कम्पनीले अभिरुचि देखाउन थालेको पाइन्छ। यही समय विदेशको व्यापारमा हिँडिरहनुपर्ने चौधरी ग्रुपमा पनि नुडल्सको उत्पादन गर्ने सोच आएपछि त्यसका लागि त्यतिखेरको थाइल्यान्डको कम्पनीसँग प्राविधिक सहयोग लिइएको पाइन्छ।

यही प्राविधिक सहयोग लिने क्रममा करिब २२ वर्षअघि थाई भाषाको 'वाइवाइ' नाम राख्न उनीहरूले दिएको सुझावअनुसार यो नामकरण गरिएको प्रबन्ध निर्देशक निर्वाणले जानकारी दिए। यसलाई चौधरी ग्रुपको सिजी फुड्स प्रालिले नेपाली बजारमा ल्याइरहेको छ। तर, यतिखेर वाइवाइ भन्नेबित्तिकै विश्वभर नेपाली ब्रान्ड भनेर चिनिन्छ। नेपाली वाइवाइ चाउचाउ २२ मुलुकमा निर्यात हुने गरेको चौधरी ग्रुपको भनाइ छ। यसमा अमेरिका र क्यानडा पनि पर्छन्। अर्कोतिर मलेसिया र खाडी मुलुकमा यसको माग दिनप्रतिदिन बढिरहेको छ।

त्यसो त दक्षिण एसियाली मुलुक भारत, भुटान र माल्दिभ्समा पनि नेपाली ब्रान्डको वाइवाइले बजारको राम्रो हिस्सा लिन थालेको छ। भारतमा खाद्य पदार्थको उद्योगमा अति नै तीव्र गतिमा दौडिएको कम्पनीमा वाइवाइ पर्छ।

यसैगरी 'ओआरजी मार्ग'ले गरेको सर्भेअनुसार नेपालमा उत्पादित ५० उच्च ब्रान्डमध्ये वाइवाइ सन् २००५ देखि नै 'पहिलो नम्बरमा आइरहेको छ। अर्कोतिर २२ वर्षअघिको थाई भाषाको शब्द भएर पनि 'वाइवाइ' अब पूर्ण रूपमा नेपाली जनजिब्रोको प्रिय शब्द भइसकेको छ।

बुद्धदर्शन मन पर्छ

• निर्वाण चौधरी
प्रबन्ध निर्देशक, चौधरी ग्रुप

चौधरी ग्रुपको आदर्श के हो ?

हामी सदैव राम्रो व्यावसायिक कार्य गर्नुपर्ने मान्यतामा छौं। त्यसैले आफ्नो पेसाप्रति सबैजना इमानदार भएमा मुलुकको आर्थिक उन्नति चाँडै हुनेछ। अर्कोतिर पैसा हुने वर्गले गरिब र विपन्नका लागि केही न केही सहयोग गर्नुपर्ने मान्यतामा हामी छौं। यसका लागि हामी सिजी फाउन्डेसनमार्फत आफ्ना गतिविधि गरिरहेका छौं।

सिजी फाउन्डेसनले कस्ता सामाजिक कार्य गरिरहेको छ ?

हेर्नोस्, 'सिजी अपेसन दृष्टि' भन्ने कार्यक्रम 'हेल्पएज इन्टरनेसनल' सँगको साझेदारीमा गरिरहेका छौं। यस कार्यक्रमबाट ठूलो संख्यामा रहेका वृद्ध नागरिकलाई आँखा देख्न सहयोग पुगिरहेको छ। यसबाहेक शिक्षा, स्वास्थ्य र खेलकुदका क्षेत्रमा पनि सिजी फाउन्डेसनले सहयोग गर्छ।

सामाजिक काममा धर्मको प्रभाव कति छ ?

वास्तवमा धर्म भन्ने कुरा व्यक्तिगत अभिरुचिमा निर्भर हुनुपर्छ भन्ने मेरो मान्यता छ। त्यसैले धर्मबारे सबैको आ-आफ्नो अभिरुचिले स्थान पाउनुपर्ने हुन्छ। अब मुलुकको आर्थिक अभिवृद्धिमा ध्यान दिनु नै हामीजस्ता युवा पुस्ताको धर्म हो। यहीकारण हाम्रो औद्योगिक प्रतिष्ठानले टोवाको देखि अस्पतालसम्मको व्यवसाय गरिरहेको छ।

अन्य व्यवसायीजस्तो विशेष देवीदेउता कोही छन् ?

म बुद्धले भनेको मान्छु। बुद्धले जुन जीवनदर्शन दिएका छन्, त्यसको अनुशरण गर्न आवश्यक छजस्तो मलाई लाग्छ। बुद्धको अनुशरण गर्न सकेमा सबैको हित हुन्छजस्तो लाग्छ। यसैगरी कसैको हानि नगर्नु सबैभन्दा ठूलो मानवधर्म हो।